

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 10-040/24-4072/4
Podgorica, 16. avgust 2024. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

Na osnovu člana 10 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG“, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23), Vlada Crne Gore je, 16. avgusta 2024. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, odlučila o **Predlogu zakona o Razvojnoj banci Crne Gore**, koji je podnio 21 poslanik a, Skupština dostavila Vladi radi davanja mišljenja.

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predlogom zakona o Razvojnoj banci Crne Gore uređuje se osnivanje, djelatnost, poslovanje, organizacija i kontrola Razvojne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Razvojna banka).

Prema Predlogu zakona, Razvojna banka je razvojna finansijska institucija države Crne Gore koja se osniva kao pravno lice – akcionarsko društvo, sa ciljem podržavanja i podsticanja razvoja crnogorske ekonomije, i to da Razvojna banka finansijski podržava: ubrzani privredni razvoj Crne Gore, dinamiziranje rasta mikro, malih, srednjih i velikih privrednih društava, ravnomjerniji regionalni razvoj, konkurentnost i likvidnost privrednih društava, proizvodnju i usluge orijentisane prema izvozu, proizvodnju kojom se smanjuje uvozna zavisnost, infrastrukturne projekte, projekte vodosnabdijevanja, projekte tretmana otpadnih voda i zaštite životne sredine, kao i druge projekte od lokalnog, regionalnog i državnog značaja.

Za obaveze Razvojne banke beuzuslovno i neopozivo na prvi poziv jemči Crna Gora, bez izdavanja posebne garancije, osim za depozite položene kod Razvojne banke.

Takođe, prema Predlogu zakona, osnivač Razvojne banke je država Crna Gora, a prava i dužnosti osnivača vrši Vlada Crne Gore. Osnivanje Razvojne banke izvršiće se transformacijom Investiciono - razvojnog fonda Crne Gore, a osnivački kapital Razvojne banke ne može biti manji od 90.000.000 eura i čini ga kapital preuzet od Investiciono - razvojnog fonda Crne Gore A.D.

Predlogom zakona se, u članu 9, utvđuje djelatnost Razvojne banke, koja se, između ostalog odnosi, na odobravanje kredita, obavljanje faktoringa i drugih oblika otkupa potraživanja izdavanje garancija; osiguranje izvoza roba i usluga iz Crne Gore od netržišnih rizika; primanje depozita; pružanje usluga platnog prometa u skladu sa

posebnim zakonom; kreditiranje u funkciji podrške socijalnom preduzetništvu, samozapošljavanju, iniciranju novog investicionog ciklusa i razvoju i jačanju početnog biznisa, itd.

Prema Predlogu zakona se, na sličan način kao što je uređeno Zakonom o kreditnim institucijama, uređuju zahtjevi za upravljanje rizicima, uspostavljanje sistema upravljanja i sistema internih kontrola, zahtjevi za kapitalom, ograničenja u poslovanju, zaštita klijenata, računovodstvo i revizija finansijskih iskaza, organi Razvojne banke, finansiranje i javnost rada, kao i izvještavanje i kontrola poslovanja Razvojne banke, od strane Centralne banke Crne Gore.

U odnosu na predloženi zakon, ističemo sljedeće:

Investiciono - razvojni fond Crne Gore AD (u daljem tekstu: IRF) je kao državna razvojna finansijska institucija opredijeljen ostvarivanju strateških razvojnih ciljeva i sprovođenju ekonomske politike Vlade Crne Gore i njegov rad se bazira na Zakonu o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore AD.

Predlogom zakona o Razvojnoj banci Crne Gore predviđeno je osnivanje Razvojne banke Crne Gore kako bi se dodatno podstakao ukupni društveni napredak Crne Gore, naročito uvažavajući sve aspekte uspješne integracije u EU i korišćenja raspoloživih fondova.

Osnivanje Razvojne banke izvršiće se transformacijom IRF-a, a osnivački kapital Razvojne banke, koji ne može biti manji od 90.000.000 eura, čini kapital preuzet od Investiciono - razvojnog fonda Crne Gore A.D., **te osnivanje Razvojne banke neće imati fiskalnog uticaja na budžet Crne Gore.**

Razvojna banka je sui generis finansijska institucija, koja za svoje obaveze odgovara svojom imovinom, a za obaveze Razvojne banke bezuslovno i neopozivo na prvi poziv jemči Crna Gora bez izdavanja posebne garancije, osim za depozite položene kod Razvojne banke, što je uređeno Zakonom o zaštiti depozita.

Predlogom zakona su, na sličan način kao što je uređeno Zakonom o kreditnim institucijama za kreditne insticije, uređeni zahtjevi za upravljanje rizicima, uspostavljanje sistema upravljanja i sistema internih kontrola, zahtjevi za kapitalom, ograničenja u poslovanju, zaštita klijenata, računovodstvo i revizija finansijskih iskaza, organi Razvojne banke, finansiranje i javnost rada, kao i izvještavanje i kontrola poslovanja Razvojne banke, od strane Centralne banke Crne Gore.

Kako se navodi u obrazloženju Predloga zakona, transformacijom IRF-a u Razvojnu banku Crne Gore planira se implementacija dodatnih podsticaja konkurentnosti crnogorske privrede kroz intenziviranje pristupa grantovima dostupnim kroz EU fondove koji bi takođe postali dio podrške privredi Crne Gore, kreiranju novih finansijskih instrumenata po uzoru na državne razvojne banke u državama članicama EU, kao i snaženju izvoznog potencijala crnogorskih preduzeća kroz osiguranje izvoza od

netržišnih rizika, a sve sa ciljem podsticanja ravnomjernog održivog ekonomskog razvoja, konkurentnosti i likvidnosti privrednih subjekata, inkluzije ranjivih segmenata, kao i finansiranja infrastrukturnih projekata.

Jedna od ključnih prednosti transformacije IRF-a u Razvojnu banku Crne Gore odnosi se na unapređenje modela finansiranja na bazi pristupa EU fondovima, s posebnim fokusom na kombinovane modele koji uključuju i značajne grant komponente. Ovo je naročito značajno za inkluziju mikro, malih i ranjivih segmenata privrede, kao i podršku balansiranom regionalnom razvoju kroz finansiranje infrastrukturnih projekata i ostalih projekata kojima se unapređuju uslovi za razvoj biznisa i kvaliteta života u lokalnim zajednicama, s posebnim akcentom na opštine s nižim prosjekom razvijenosti.

U obrazloženju Predloga zakona je navedeno i da komparativna analiza regulative sa rješenjem dobrih praksi razvojnih banaka u državama članicama Evropske unije (EU), ukazuje da sadašnje zakonsko rješenje predstavlja limitirajući faktor za unaprjeđenje podrške i podsticanje daljeg razvoja crnogorske ekonomije u skladu sa strategijom, ciljevima i prioritetima Vlade Crne Gore.

Jedna od glavnih prednosti Razvojne banke Crne Gore biće unapređenje modela finansiranja na bazi pristupa fondovima Evropske unije, a privrednicima će pružati širok spektar finansijskih usluga. Razvojne banke su ključne u vrijeme ekonomskih kriza, jer se očekuje da će više pomagati izvoznicima, proizvođačima i poljoprivrednicima.

Takođe, osiguranje izvoza od netržišnih rizika je nova usluga koju bi Razvojna banka Crne Gore trebalo da ponudi crnogorskim privrednicima, sa ciljem podsticanja crnogorskog izvoza i povećanja konkurentnosti crnogorskih preduzeća na inostranim tržištima, što je od posebne važnosti u uslovima brisanja barijera i stvaranja zajedničkog jedinstvenog tržišta u našem regionu. Obavljanjem poslova osiguranja izvoza Razvojna banka Crne Gore, između ostalog, preuzela bi i ulogu izvozno-kreditne agencije.

Brojni primjeri zemalja iz neposrednog okruženja (Hrvatska, Makedonija, BiH) i Evropske unije (Njemačka, Mađarska, Slovenija, Francuska itd.), kao i na globalnom nivou (Kina, Brazil, Rusija, Japan itd.) ukazuju na opravdanost poslovanja razvojne institucije.

Uvažavajući izuzetnu važnu ulogu državnih razvojnih banaka tokom ekonomskih kriza kada se pružanjem kontracikličkog kreditiranja i podrške privredi povećava raspoloživost finansijske podrške, te omogućava likvidnost privrede i njena održivost, što je posebno bilo vidljivo tokom saniranja posljedica uzrokovanih pademijom kovid virusom. Komplementarnost državnih razvojnih banaka i komercijalnih banaka ogleda se i u potrebi da Razvojna banka Crne Gore podrži strateške infrastrukturne i razvojne projekte, kao i da obezbijedi inkluziju ranjivih segmenata kao što su mladi i žene, individualni poljoprivredni proizvođači i slično, za koje komercijalne banke, uglavnom, pokazuju nedovoljno interesovanje.

Postojanje institucije koja će se baviti finansiranjem razvojnih i infrastrukturnih projekata, razvojem mikro, malog i srednjeg biznisa, garantovanjem (izvoznih i ostalih) poslova i sl.,

je od ključnog značaja u crnogorskoj privredi, koja ima ograničenu monetarnu politiku i fiskalni prostor. Takođe, u odsustvu instrumenata prilagođavanja spoljnim šokovima, razvojna institucija će prepoznati mogućnosti premošćavanja problema kod dugoročno značajnih projekata, prije svega mikro, malog i srednjeg biznisa i njihovog očuvanja na tržištu.

Uvažavajući prednosti proširenja geografskog područja SEPA na Crnu Goru, koje se očekuje do kraja godine (jednostavnost transakcija, smanjenje troškova, brzina transakcija, olakšavajući pristup preduzećima evropskom tržištu), kao i da se jedna od ključnih prednosti transformacije Investiciono – razvojnog fonda Crne Gore u Razvojnu banku Crne Gore odnosi na unapređenje modela finansiranja na bazi pristupa EU fondovima, što je naročito značajno za inkluziju mikro, malih i ranjivih segmenata privrede, smatramo da je neophodna transformacija Investiciono – razvojnog fonda Crne Gore u Razvojnu banku Crne Gore.

Imajući u vidu navedeno, Vlada je mišljenja da Predlog zakona o Razvojnoj banci Crne Gore, koje je pripremilo Ministarstvo finansija, treba prihvatiti.

**Predsjednik
Mr Milojko Spajić**

